

**TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH VA TA'MIRLASHNING TEXNOLOGIK
JARAYONLARINI O'RGANISH TASHKIL ETISH.**

Raximov Mo'yidinjon Xurshidbek o'g'li
Mirzakomolova Dilnoza Abduvohid qizi

*Andijon mashinasozlik instituti "Transport va logistika" fakulteti "Avtomobil servisi"
yo'nalishi 4-kurs talabasi.*

Sh.Kamolov

M.Mansurov

Ilmiy raxbar

Ushbu maqolamda avtomobil texnikalariga zamonaviy park-garaj uskunalari yordamida texnik xizmat ko'rsatish va tajribali avtoservis ustalarini yangi dasgohlarni qo'llashi o'rni va mohiyati to'g'risidagi ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: *mahsus kalitlar, usta, chilangar, payvandchi, xizmat ko'rsatish, park jihozlari, to'plan, avtomobil, jangovar, rivojlanishi, sanoat, engil, transport, vosita Ratsional tashkil etilgan avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash texnologik jarayon ostida ta'mirlash uchun ma'lum bir ish ketma-ketligi minimal xarajatlar bilan ularni amalga oshirishning yuqori sifati tushuniladi.*

Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha ishlarning asosiy qismi amalga oshiriladi ishlab chiqarish hududining ish joylari bilan birga. Bundan tashqari, ishlagan elektor ta'minoti tizimi qurilmalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash, elektor, akkumulyator, shina, mexanik va boshqa ishlar qisman ixtisoslashtirilgan ishlab chiqarish maydonlarida hamda tegishli komponentlar va agregatlarni mashinadan olib tashlangandan so'ng amalga oshiriladi.

Har qanday turdagi yoki kompleks ishlarni bajarayotganda, mashina o'tadi qabul qilish va tekshirish va tozalash va yuvish ishlari (ketma-ket ushbu ishlarning bajarilishi ustaxonani rejalashtirish sxemasiga bog'liq), shuningdek birliklarning texnik holatini aniqlash bo'yicha diagnostika ishlari, harakat xavfsizligiga ta'sir qiluvchi avtomobil agregatlari va tizimlari va qachon zaruriyat va chuqur diagnostika o'tkazilishi ko'zda tutilgan. Keyin mashina tegishli postlarga yoki mashinani kutish joylariga yo'naltiriladi ushbu variantda nazarda tutilgan ishni bajarish mumkin bo'ladi. Tegishli texnik ta'sir ishlab chiqarilgandan so'ng sanab o'tilgan variantlardan biri, mashina to'liqlik tekshiruvidan o'tadi ish hajmi va sifati (ko'pincha avtoulavlarni etkazib berish uchun diagnostika va qabul qilish punktlarida), keyin esa egasiga beriladi yoki zonaga kirishi ta'minlanadi [1].

Kompleks taqsimlangan postlar soniga qarab ushbu turdagi xizmatlarning operatsiyalari va ularning jihozlari, ikkitasi mavjudishni tashkil etish usuli quyidagicha: universal yoki ixtisoslashtirilgan bo'yicha postlardan iborat. Umumiy texnikni aniqlash uchun nazorat tekshiruv avtomobilning holati birliklarni majburiy tekshirishni o'z ichiga oladi, yo'l harakati xavfsizligiga ta'sir qiluvchi tugunlar va tizimlarga alohida e'tibor qaratiladi [2]. Qachon, qaerda tekshirish va sinovdan o'tkazish orqali u tekshiriladi: tizimlarning zichligi elektor ta'minoti, moylash, sovutish, tormoz va debriyaj haydovchisi; harakat yoritish asboblari, yorug'lik va

ovozli signalizatsiya; g'ildiraklar va shinalarning shikastlanishi (g'ildirak disklarining yoriqlari va tishlari, yorilishi va shinalarning shishishi); mexanik shikastlanishning yo'qligi va teskari zarba. rul tirgaklari, tutqichlar va buloqlar (prujkalar) suspenziyalari. Tormozlarning ishlashga yaroqliligi – qo'lda (ko'ra mahkamlash mexanizmini bosish soni) va ishchi (yo'qligi sababli tormoz pedalining ishdan chiqishi), shuningdek mexanik shikastlanishning yo'qligi tormoz liniyalari va shlanglar; kapotning, magistral va eshik qulflarining xizmat ko'rsatish qobiliyati, elektor oynalar, qulflar va xavfsizlik kamarlarini tortuvchi qurilmalarning ishlashi; o'rindiqlar va bosh o'rindiqlarni sozlash moslamalari, oyna o'rnatish moslamalari orqa ko'rinish; old oynani tozalash va yuvish vositalarining harakati va faralar, isitgich va orqa oynani o'chirish moslamasi, shuningdek, daraja yuvish idishidagi suyuqlik; tormoz suyuqligi darajasi tizimlar va debriyajlar; qo'shimcha qurilmalarning ishlashi va mahsus nogironlar uchun avtomobillarni modifikatsiyalash mexanizmlari [3]. Bundan tashqari, avtomobilning texnik holatini aniqlash uchun ular mumkintekshirish uchun amalga oshiriladigan qo'shimcha ish: tana (mavjudligi chizish, yoriqlar, chuqurliklar, bo'yoq shishishi; qoplamadagi nuqsonlar va o'rindiqlar); dvigatel (turli rejimlarda ishlashning barqarorligi, mavjudligi begona taqillatishlar va shovqinlar); batareya (yoriqlar, oqish); vites qutisi, haydovchi aks, uzatish qutisi, kardan mili, haydovchi vallar (mexanik shikastlanish mavjudligi karterlar, muhrning zichligini yo'qotish) [4]. Nazorat va tekshirish yo'li bilan nuqsonni aniqlashning iloji bo'lsa mijozning roziligi bilan ishlaydi va uning hisobidan tashxis uchun mashina jo'natilishi mumkin. Aniqlash uchun avtomobil etkazib berilgandan keyin nazorat ekspertizasi o'tkaziladi bajarilgan texnik yoki ta'mirlash ishlarining e'lon qilinganlarga muvofiqligi, tekshiruvlar xavfsizlikni ta'minlaydigan tizimlar, komponentlar va agregatlarning xizmatga yaroqliligi harakati, shuningdek, avtomobilning to'liqligi qo'shimcha ravishda tekshiriladi. Mashinaning to'liqligi va bajarilgan ish miqdori bo'lishi kerak buyurtmabuyurtma va qabul qilish aktida ko'rsatilganlarga mos keladi va ularningsifati texnik nazorat bo'limi tomonidan tasdiqlanishi kerak. Keladigan transport vositalari, butlovchi qismlar va yig'ilishlarga qo'yiladigan texnik talablar texnik xizmat ko'rsatish yoki ta'mirlashda quyidagilar mavjud [5].

Ustaxonaga kelgan mashina, qoida tariqasida, ichida bo'lishi kerak kamida "D" yoqilg'i mavjudligi bilan ishlab chiqaruvchining to'liqligiga asosiy e'tibor qaratiladi. Qisman demontaj qilingan avtomobillarni ta'mirlash uchun qabul qilishga ruxsat beriladi va shuningdek, tarqoq komponentlar va yig'ilishlar (shu jumladan alohida jismlar)dan iborat. To'liqlikdan oshib ketadigan qismlar va aksessuarlarning mavjudligi ishlab chiqaruvchi (qo'shimcha faralar, magistral va boshqalar), shuningdek ruxsat etilgan va qabul qilish dalolatnomasida qayd etilganlardandir. Texnik xizmat ko'rsatish yoki ta'mirlash uchun kelgan avtomobil, uning tarkibiy qismlari va agregatlari to'g'ri bo'yicha va tuzilmalar ishlab chiqaruvchining texnik xususiyatlariga mos kelishi, toza (yuvilgan) bo'lishi kerak.

ADABIYOTLAR:

1.Samatov, G. A., and Giyasidinov A. Sh. "Increasing the export potential of fruit and vegetable products in Uzbekistan and simplifying the procedure for its transportation." *International Engineering Journal For Research & Development* 5.3 (2020).

2.Sh, Giyasidinov A., et al. "E-CMR-an impulse to innovative development of the transport industry. International Engineering Journal For Research & Development, 5 (4), 6-6." (2020).

3.Икромов Н. А., Гиясидинов А. Ш., Рузиматов Б. Р. У. Меры по снижению экологического воздействия автопарка //Universum: технические науки. - 2021. - №. 4-1 (85). - С. 44-47.

4.Sh, Giyosidinov A., and Muhammadaliev S. F. "Methodology Of Selection Of Efficient Moving Structure For Transportation Of Fast Destructive Loads." JournalNX, vol. 8, no. 6, 2022, pp. 68-72, doi:10.17605/OSF.IO/KXQHB.

5.Abdumannob, G'Iyasidinov, and Samatov Gaffor. "Improving the Activity of Transport and Logistic Clusters in Increasing Exports of Agricultural Products." JournalNX, vol. 8, no. 6, 2022, pp. 64-67, doi:10.17605/OSF.IO/DXG2E.